

Інновації у
проєктуванні
професійного
становлення
фахівців в
університетському
просторі

Збірник матеріалів конференції

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky" (Ukraine) Department of Pedagogy
State scientific institution

Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information (Ukraine)
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Southern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and
Science of Ukraine

Jon Kryange State Pedagogical University (Moldova)

Iliia State University (Georgia)

Higher School of Sports Education (Poland)

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«Innovations in the design of the professional
formation of specialists in the university space»**

Odesa – 2024

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра педагогіки

Державна наукова установа

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (Україна)

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

НАПН України (Україна)

Південний науковий центр НАН і МОН України

Державний педагогічний університет імені Йона Крянге (Молдова)

Державний університет Іллі (Грузія)

Вища Школа Освіти У Спорти (Польща)

Збірник матеріалів
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Інновації у проектуванні професійного
становлення фахівців в університетському
просторі»,**

Одеса 2024

**Друкується за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 17 від 27 червня 2024 року**

Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. 220с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
Тетяна Яблонська.

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» ***Олександра Ордановська***

4. Холод І. В. Методика викладання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. 150 с.

ЧЖАО ЖУЙЧЕНЬ

аспірантка кафедри педагогіки

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського
Одеса. Україна*

СТВОРЕННЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Виокремлення першої педагогічної умови «Створення міжкультурного середовища в педагогічному закладі вищої освіти» зумовлено тим, що в нашому педагогічному університеті навчаються як представники зарубіжних країн (Китай, Туркменістан, Туреччина, Південна Африка, Єгипет, Грузія, Еквадор, Нігерія, Марокко), так і представники етнічних груп (євреї, молдовани, болгари, поляки, угорці, румун, греки, татари, вірмени, роми тощо), які є представниками інших культур і мають різне віросповідання, а отже під час навчання необхідно навчити студентів взаємодіяти між собою, незважаючи на їхню національну приналежність та віросповідання, тобто необхідно створити в педагогічному закладі міжкультурне середовище.

Розглянемо насамперед визначення поняття «середовище». Так, у словнику української мови середовище розглядається як сукупність природних умов, у яких проходить життєдіяльність якого-небудь організму; соціально-побутові умови, в яких проходить життя людини; оточення; сукупність

людей, пов'язаних спільністю життєвих умов, занять, інтересів і т. ін. [9, с. 137]. На підставі аналізу наукових джерел І.Глазкова трактує довколишнє середовище людини як сукупність умов і впливів, що оточують людину [1, с.43]. За Л. Русалкіною, середовище – це зовнішній простір, що оточує певний об'єкт, має системно організовані складники та створює умови для існування його у просторі і взаємодіє з ним [8, с. 239].

Зазначимо, що науковцями розглядаються різні види середовища, в якому перебуває людина впродовж життя: освітнє, виховне, соціокультурне, толерантне, полікультурне тощо.

Суттєвий інтерес в аспекті започаткованого дослідження викликають наукові доробки, присвячені визначенню толерантного, полікультурного і міжкультурного середовища.

Толерантне середовище. Полікультурне середовище розглядається як процес цілеспрямованої соціалізації студентів, що передбачає оволодіння особистістю системою національних і загальнокультурних цінностей, комунікативних і емпатичних вмінь, що дозволяють здобувачу освітніх послуг здійснювати міжкультурну взаємодію і виявляти розуміння інших культур, а також толерантність стосовно іншопольтурних носіїв [3]. Цю думку продовжує А. Левицька, акцентуючи увагу на тому, що це привчає студентів сприймати складні культурні процеси як закономірну еволюцію безлічі людських спільнот, нерозривно пов'язаних між собою. При цьому майбутні фахівці стають носіями культурних традицій, що розвиває в них толерантність, доброзичливість, сприйняття інших, інтерес до культурних відмінностей [4, с. 71].

Толерантне середовище, зазначає К. Розум, передбачає формування в майбутніх учителів умінь запобігання конфліктних ситуацій, у тому числі і міжкультурних, що часто

виникають у житті кожної людини. Толерантне середовище, на її думку, характеризується насамперед доброзичливою атмосферою в студентському колективі, поважливим ставленням один до одного, взаєморозумінням. [7, с. 61]. За твердженням А. Логвіненко, створення толерантного середовища в студентській групі сприяє розвитку пізнавальних інтересів студентів щодо визначення сутності толерантності, її значущості в майбутній професійній діяльності; набуттю вмінь і навичок організувати міжособистісну взаємодію учасників педагогічного процесу на засадах толерантності, виявляти в міжособистісному спілкуванні емпатію та емоційний інтелект [5, с. 60].

Полікультурне середовище. А. Левицька полікультурне середовище ЗВО визначає як духовно насичену атмосферу, що панує в закладі освіти, учасниками якого є представники різних культур, освітній процес якого спрямований на формування полікультурної особистості майбутніх фахівців, які відрізняються національними, і релігійними і цінностями, спроможні розуміти інші культури, здатні позиціонувати свою країну в умовах міжкультурної взаємодії, залучає їх до світових культурних традицій, сприяє вихованню у студентів поваги до інших народів, забезпечує рівноправний діалог між представниками різних культур, що ґрунтується на засадах толерантного і доброзичливого ставлення до представників іншої культури в процесі професійної підготовки [4, с. 72].

Дещо інше розуміння полікультурного середовища знаходимо в дослідженні О. Гриви, який зазначає, що полікультурне освітнє середовище ЗВО – це «духовно насичена атмосфера ділових і міжособистісних контактів, що зумовлює світогляд, стиль мислення й поведінки включених у неї суб'єктів і стимулює в них потребу долучення до загальнонаціональних і загальнолюдських духовних цінностей; установа з багатокультурним контингентом, що включає

різновіковий, багатонаціональний і різноконфесіональний професорсько-викладацький і студентський склад, покликана задовольнити освітні, соціокультурні й адаптивні потреби студентів» [2, с. 46].

Міжкультурне середовище. Міжкультурне освітнє середовище ЗВО, за О. Пришляк – це освітній простір, що забезпечує можливість для культурного самовираження, залучення до світових культурних цінностей, міжкультурної комунікації, побудови толерантних відносин. Для цього необхідно налагодити взаємодію суб'єктів освітнього процесу ЗВО: адміністрації, викладачів, студентів [6, с. 341]. Міжкультурне освітнє середовище ЗВО, продовжує науковець, має бути спрямоване на формування толерантних відносин між представниками різних культур; усвідомлених й активних зв'язків як в середині різних соціокультурних груп так і між ними у процесі соціально-культурного, освітнього життя та діяльності; формування сприйняття людини як цінності, готовності зрозуміти її феноменальний світ, індивідуальність. Це можливим завдяки: побудови освітнього процесу на принципах взаємодопомоги, взаєморозуміння, діалогу; формування толерантних, доброзичливих відносин та толерантної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу; забезпечення комфортності для кожного конкретного індивіда; зниження прояву недоброзичливості, інтолерантності; створення атмосфери довіри та взаємних симпатій, відчуття поваги та взаєморозуміння, можливості розкрити свої здібності, брати активну участь в освітньому процесі [6, с.342].

Отже, на підставі вищезазначеного, міжкультурне середовище будемо розуміти як освітній простір вищого педагогічного закладу освіти, в якому навчаються представники різних національностей та етносів, освітній процес якого, незважаючи на культурні й етнічні відмінності його учасників, ґрунтується на засадах толерантності,

взаємоповаги і взаєморозуміння і спрямований на залучення студентів до світової і національної культури, формування необхідних знань і практичних умінь міжкультурного спілкування і взаємодії під час їхньої професійної підготовки.

Література:

1. Глазкова І. Я. Бар'єрна педагогіка: монографія. Бердянськ, 2014. 317 с.
2. Грива О. А. Соціально-педагогічна модель формування толерантності у дітей та молоді в полікультурному суспільстві. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. Київ-Житомир : вид-во ЖДУ, 2004. Кн. 1. С. 46–52.
3. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремень. Київ: Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Левицька А.І. Формування готовності майбутніх лікарів до міжкультурної взаємодії у професійній діяльності: дис.... докт філософії: 015. Одеса, 2022. 255 с.
5. Логвіненко А. Ю. Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до формування толерантності в учнів основної школи : дис.... канд. пед. наук : 13.00.04 Одеса, 2017. 298 с.
6. Пришляк О. Ю. Теорія і методика формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій: автореф. дис...докт. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2021. 560 с.
7. Розум К. В. Формування готовності майбутніх учителів гуманітарного профілю до запобігання і розв'язання конфліктів у навчально-виховній роботі з учнями : дис... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2015. 253 с.
8. Русалкіна Л. Г. Теоретико-методичні засади англомовної професійної підготовки майбутніх лікарів : монографія. Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2019. 240 с.

9. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980). URL : <http://sum.in.ua>

ШАО ЦЗЯНЬМЕЙ

аспірантка кафедри педагогіки

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського
Одеса. Україна*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Обраний Україною шлях до європейської та світової інтеграції зумовлює необхідність суттєвих змін в галузі шкільної мистецької освіти. Оновлення змісту мистецької освіти, запровадження нових методів і технологій виховання у практику навчання образотворчого мистецтва загальноосвітніх навчальних закладів безпосередньо пов'язане з проблемою підготовки студентів, майбутніх вчителів-художників до здійснення педагогічної діяльності в сучасних умовах [3, с. 373].

Образотворче мистецтво (англ. figurative art, фр. art figurative, нім. bildende kunst) — це «розділ пластичних мистецтв, які виникли на основі зорового сприйняття, створюють зображення навколишнього світу на площині та у просторі» [3, с. 376].

Образотворче мистецтво Г. Сотська розглядає як універсальний засіб формування в особистості колористичної, композиційної та загальної культури, «забезпечує гармонію інтелектуального та художньо-естетичного розвитку особистості, сприяє збагаченню її емоційно-почуттєвої сфери, розвиває її пізнавальну й творчу активність, естетичні потреби